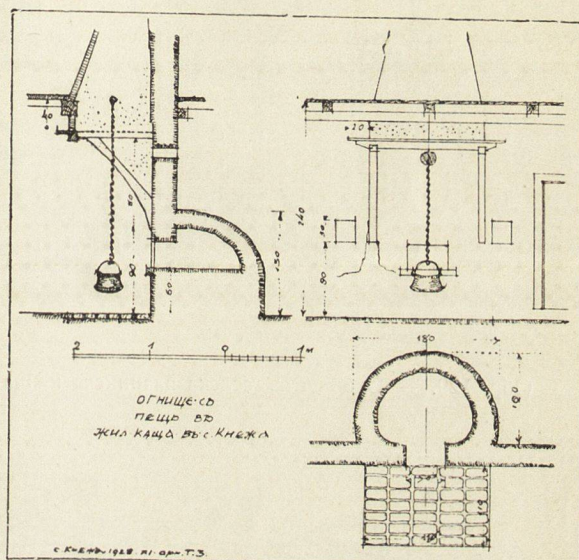

ресъ, тъй като тука отъ една страна студениятъ планински климатъ и отъ друга изобилието на горивенъ материялъ, е наложило въ кжщата да се гледа на огнището като на елементъ отъ първа величина. Това е допринесло, щото огнището въ тази кжща да се доразвие до забележително богатство на формитѣ. Огнището по правило е винаги долепено до вътрѣшната страна на хижата; това се налага отъ обстоятелството, че сжщиятъ куминъ служи за отвеждане на димътъ и отъ собата, която е долепена отъ другата страна на сжщата стена. Исклучение отъ това прави само родопската кжща и троглодитната, особено първата, гдѣто огнищата се разполагатъ на външната стена. И за да не заема мѣсто въ стаята се развива въ форма на еркеръ.

Интересни по голѣмиятъ си размѣръ който иматъ, сж огнищата отъ изчезналитѣ вече сгради по долината на р. Ерма, кжщата на нѣкогашната задруга. Огнищата сж били разполагани въ срѣдата на кжщата и сж достигали до 4—5 м².

Цѣлото архитектурно оформяване на огнището се състои въ навесътъ върху него, нареченъ въ тетевенско „рушъ“.

Куминъ. — Куминътъ въ частта си надъ покрива представлява голѣмъ интересъ съ разнообразието на формата, която за разнитѣ покрайнини бива различна. Типиченъ е кумина на кжщата отъ западна България: кривината на отворитѣ влиза въ единенъ ритъмъ съ дъговитѣ отвори на чардака. Другъ е типътъ на куминитѣ въ жеравненската кжща и другъ е този на родопската кжща. При нѣкои кумини се срѣщатъ орнаменти, които показватъ голѣмото внимание, което се полага при разработването имъ отъ нашитѣ майстори. Изобщо куминътъ се явява като алегорична форма на огъня, на живота, на семейството въ кжщата. Може би не сж случайни нѣкои орнаменти, които се срѣщатъ по тѣхъ, и които сж алегорични знаци въ тази смисълъ. Така напр. обр. 131 фиг. 2 е изобразена емблемата на вѣчното движе-

Обр. 128. — Огнище съ пещъ отъ кжща въ с. Кнежа